

Література. 1. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки [електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf> 2. Регламент (ЄС) № 1288/2013 Європейського Парламенту та Ради від 11 грудня 2013 року про встановлення «Erasmus+»: програма Союзу для освіти, підготовки, молоді та спорту. [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:347:0050:0073:EN:PDF> 3. ЕРАЗМУС+. Керівництво до програми (Programme Guide). Version 1 (2019):24/10/2018. [електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/tag/erazmus+>. 4. Міжнародна співпраця МОН України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/tag/mizhnarodna-spivpratsya>

Секція 8

УДК 37.013.21

*Ковальська В. С.
м. Харків, Україна*

ЛІДЕРСЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ГАЛУЗІ ЯК СУЧАСНИЙ ТРЕНД РЕФОРМУВАННЯ ЇХНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Процеси глобалізації й динамічні суспільно-політичні, економічні та культурні трансформації ХХІ століття зумовлюють гостру потребу в ґрунтовно освічених, інтелектуально сміливих та незаангажованих молодих і зрілих людях, здатних інноваційно мислити і діяти в умовах перманентних криз, успішно долати стан безсилості чи розгубленості перед викликами сьогодення, продукувати інноваційну й оптимістичну картину світу. Формування такої особистості – надмета сучасної системи вищої

професійної освіти, що орієнтує її на виховання лідера – творчого, духовно-морального представника світової спільноти й громадянина своєї держави. Це, у свою чергу, зумовлює важливість набуття майбутнім фахівцем лідерської компетентності, завдяки якій він у подальшій професійній діяльності зможе ухвалювати своєчасні самостійні рішення, оволодівати навичками переконання, організовувати командну роботу, ефективно взаємодіяти із соціальним оточенням.

Необхідність поєднання процесу набуття нових знань із формуванням життєвої стратегії, опанування соціальних ролей для повноцінної життєдіяльності в умовах інтегрування до світового освітнього простору акцентується в нормативних документах, зокрема, у законі України «Про освіту», «Про вищу освіту», Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року тощо. Конкуренція на ринку товарів і послуг, глобалізація економіки, швидка зміна вимог до організації й управління виробничими процесами зумовлюють попит на випускників економічних спеціальностей, зокрема, й інженерно-педагогічних, здатних ефективно реагувати на виклики сучасності.

Отже, для подолання економічної кризи в Україні необхідно створити ефективну систему підготовки фахівців у закладах професійної (професійно-технічної) освіти, та тих, хто їх готує, а саме інженерів-педагогів. Ці вимоги актуалізують проблему формування у інженерів-педагогів економічної галузі лідерської компетентності, наявність якої дає змогу фахівцеві бути успішним й ефективно працювати. Саме сформована лідерська компетентність забезпечує здатність ефективно формувати команду, вести за собою інших, бачити перспективні можливості, приймати оптимальні рішення та нести за них відповідальність.

Феномен лідерства та його поява розглядаються як цілком закономірна реакція на потреби і запити соціуму. У цій якості лідерство виступає одним із важливих та ефективних механізмів забезпечення

нормального функціонування і розвитку суспільства. Складний характер лідерства пов'язаний з його індивідуально-суспільною природою і постає відображенням широкого розмаїття суспільних потреб, у просторі яких і доводиться жити й діяти лідерам. Особливе місце у цьому просторі посідає лідерство інженера-педагога. Його професійна діяльність не тільки задовольняє потреби соціуму, а й впливає на структуру його простору та культуру потреб.

Феномен лідерства, проблеми прояву лідерських якостей досліджували вітчизняні (Д. Алфімов, С. Гармаш, О. Нестуля, Т. Полковенко, О. Романовський) і зарубіжні науковці (К. Blanchard, Е. Vogardus, М. Weber, L. Carter, F. Massaric, F. Fiedler). Проблема лідерської компетентності висвітлювалася у дослідженнях таких учених, як О. Бойко, В. Гладкова, В. Жигір, О. Хвисяк, В. Марченко, Ю. Коломійченко, Т. Кудрявцева. Проте, незважаючи на значущість отриманих результатів з розв'язання проблем організаційного лідерства, на сьогодні у науковій площині не існує однозначного погляду на суть лідерської компетентності сучасного фахівця.

Як зазначає В. Жигір, лідерська компетентність є ступенем здатності фахівця реалізувати цілі, завдання, функції та технології лідерського управління [2].

За Н. Мараховською, лідерська компетентність – це сукупність сформованих лідерських якостей (мотивів, знань, лідерських умінь і стійкої лідерської позиції) та практичного досвіду лідерства [4]. У контексті освітнього фахового напрямку науковці В. Марченко, Ю. Коломійченко, О. Хвисяк визначають поняття «лідерська компетентність» як здатність ефективно здійснювати професійну діяльність, швидко оволодівати інноваційними освітніми технологіями, ефективно застосовувати їх у реальній освітній практиці, при цьому виконувати ролі керівника, організатора, наставника, ментора, супервізора, консультанта, дослідника, доповідача [5].

«Лідерська компетентність, – переконливо доводять В. Лугова та О. Єрмоленко, – є здатністю особистості фахівця до чіткого формулювання бажаних результатів; бачення перспективи; встановлення відносин співробітництва; освоєння нових форм навчання» [3].

Лідерська компетентність, на думку, В. Гладкової, є проявом загальної та професійної культури, змісту професіоналізму управлінця; інтегральною характеристикою здатності кваліфіковано провадити лідерську діяльність, здатність до самоконтролю, наполегливості, самомотивування на діяльність, до чіткого формулювання бажаних результатів, до виховання нових лідерів [1, с. 4].

На основі результатів аналізу першоджерел, лідерську компетентність майбутніх інженерів-педагогів економічної галузі визначаємо як соціально-детерміноване системне динамічне утворення в складі професійної компетентності, яке включає сукупність усіх компонентів, які притаманні сучасному педагогу та лідеру одночасно, а саме здатність мотивувати, надихати, переконувати, доносити задачі/матеріали, бути відповідальним; мати високі рівні теоретичних знань, емоційного інтелекту, комунікативних навичок та навичок командоутворення.

Таким чином, сучасні тенденції реформування професійної освіти активізують наукову спільноту на пошук ефективних моделей формування лідерської компетентності у майбутніх інженерів-педагогів економічної галузі як передумови їхньої успішної професійної діяльності.

Література. 1. *Гладкова В. М.* Акмеологічна компетентність менеджера-лідера освітнього закладу / В. М. Гладкова // *International Scientific Journal of Universities and Leadership*. – 2017. – С. 1–11. 2. *Жигір В. І.* Сутність та зміст лідерської компетентності майбутнього менеджера освіти / В. І. Жигір // *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки*. –2015. Вип. 130. – С. 34– 37. 3. *Лугова В. М.* Напрями розвитку лідерської компетентності

керівників українських підприємств / В. М. Лугова, О. А. Єрмоленко // Проблеми економіки. – 2012. № 1. С. 64–67. 4. *Мараховська Н. В.* Проблема формування лідерської компетентності майбутніх учителів іноземної мови / *Н. В. Мараховська* // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. №2. – Бердянськ : БДПУ, 2010. – С. 255–259. 5. *Хвисюк О. М.* Досвід формування лідерської компетентності викладачів Харківської медичної академії післядипломної освіти / О. М. Хвисюк, В. Х. Марченко, Ю. А. Коломійченко // Сучасні підходи до вищої медичної освіти в Україні: матеріали XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Тернопіль, 18–19 травня 2017. – С. 62–64.

УДК 378.4:33

Нагла Д. Є.

м. Харків, Україна

ВАЖЛИВІСТЬ І РОЗВИТОК РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ КРЕАТИВНОСТІ ТА РІВНЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ У МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ЗВО

Швидкоплинність часу та швидкі темпи змін у світі є невід'ємною складовою сьогодення. Саме це змушує людей бути більш гнучкими та прогресивними. Спеціалісти повинні бути готовими до нових вимог своїх роботодавців та ринку праці в цілому.

Саме креативність і лідерство виступають так званим важелем розвитку.

Нині, вища освіта потребує не тільки у суто професійній компетентності спеціаліста, але й його прагнень до розвитку та можливості до гнучкості. Всі ці фактори будуть впливати на рівень та якість наукового розвитку, компетентність майбутніх випускників та соціуму в цілому.